

Til lovforslag nr. L 161. Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 6. maj 1980*)

Forslag

til

Lov om en værdipapircentral

Kapitel 1

Indledende bestemmelser

§ 1. Udstedelse af aktier og obligationer m. v., der noteres på Københavns Fondsbørs, (fondsaktiver), sker gennem en værdipapircentral, der registrerer fondsaktiverne og disses omsætning.

Stk. 2. Industriministeren kan tillade registrering af andre lignende aktiver.

§ 2. Værdipapircentralen er en privat selvejende institution. De nærmere regler om værdipapircentralen og dens virksomhed fastsættes af centralens bestyrelse i en vedtægt, der godkendes af industriministeren.

Kapitel 2

Ledelse

§ 3. Værdipapircentralen ledes af en bestyrelse på indtil 13 medlemmer og en direktion.

Stk. 2. Industriministeren udnævner for tre år ad gangen formanden for bestyrelsen og de øvrige bestyrelsesmedlemmer, jfr. dog § 4. Af medlemmerne udnævnes fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer udstederne af fondsaktiverne, fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer de i § 6, nr. 2 og 3, nævnte kontoførende institutter, og et efter indstilling fra Danmarks Nationalbank. Et af medlemmerne udnævnes med særligt henblik på at varetage interesser for ejerne af fondsaktiverne. For medlemmerne skal udnævnes stedfortrædere.

§ 4. Værdipapircentralens arbejdstagere har ret til i overensstemmelse med stk. 2-5 at vælge 2 medlemmer af bestyrelsen og stedfortrædere for disse blandt centralens arbejdstagere.

Stk. 2. Mindst halvdelen af arbejdstagerne skal stemme for en beslutning om at udnytte retten efter stk. 1. Beslutningen meddeles skriftligt bestyrelsen.

Stk. 3. Arbejdstagerernes valg af bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere sker ved skriftlig og hemmelig afstemning. Hver arbejdstager kan kun stemme på én person som medlem og én person som stedfortræder. Medlemmerne indtræder i bestyrelsen 1 måned efter, at denne har fået skriftlig meddelelse om de pågældendes navn og bopæl.

Stk. 4. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af arbejdstagerne, udpeges for 3 år ad gangen blandt de arbejdstagere, der i det sidste år før valget har været ansat i værdipapircentralen.

Stk. 5. Industriministeren fastsætter regler om, hvem der anses som arbejdstager, om beregning af det gennemsnitlige antal arbejdstagere efter stk. 1, om den nærmere gennemførelse af valg efter stk. 2 og 3 samt om, under hvilken form værdipapircentralens arbejdstagere skal orienteres om centralens forhold.

§ 5. Bestyrelsen ansætter direktionen og sørger for, at værdipapircentralens virksomhed udøves forsvarligt i overensstemmelse med loven og værdipapircentralens vedtægter.

Stk. 2. Direktionen varetager den daglige ledelse af værdipapircentralen i overensstem-

melse med bestyrelsens retningslinier og avisninger.

Kapitel 3

Adgangen til at foretage registrering

§ 6. Ret til at foretage registrering i værdipapircentralen på dennes vegne og med retsvirkning i henhold til §§ 8-16 (kontoførende institut) tilkommer:

1. Danmarks Nationalbank og overformynderiet,
2. banker og sparekasser,
3. fondsbørsvekslerere og
4. realkreditinstitutter og andre obligationsudstedende institutter for så vidt angår fondsaktiver, der er udstedt af det pågældende institut.

§ 7. Industriministeren fastsætter regler om fremgangsmåden ved registrering og om godkendelse af personer, der som ansat i værdipapircentralen eller de kontoførende institutter kan udføre de med registreringen forbundne opgaver. Industriministeren kan endvidere fastsætte regler om kontoførende institutters adgang til at opkræve gebyrer for forvaltning af fondsaktiver og for registreringer vedrørende disse.

Kapitel 4

Retsvirkninger af registrering m. v.

§ 8. Rettigheder over registrerede fondsaktiver skal registreres i værdipapircentralen for at opnå beskyttelse mod retsforfølgning og aftaleerhververe.

Stk. 2. Den aftale eller retsforfølgning, der skal kunne fortrænge en ikke registreret ret, skal selv være registreret, og en erhverver ifølge aftale skal være i god tro ved anmeldelsen til værdipapircentralen.

Stk. 3. Registreringens retsvirkninger regnes fra anmeldelsen til det kontoførende institut. Anmeldelse samme dag af indbyrdes modstridende rettigheder betragtes som foretaget samtidig.

§ 9. Såfremt det kontoførende institut er i tvivl med hensyn til faktiske eller retlige forhold af betydning for registreringen, eller nogen over for dette gør gældende, at den påtænkte registrering vil krænke hans rettig-

heder, skal instituttet foretage en foreløbig registrering. Værdipapircentralen træffer herefter beslutning om, hvorledes den endelige registrering kan ske.

§ 10. Værdipapircentralen giver meddelelse om registreringen til den eller de efter registeret berettigede og til anmelderen. Der gives meddelelse om eventuelle hindringer for registreringen. Ved ændring eller udslettelse gives så vidt muligt meddelelse til den efter registeret berettigede.

§ 11. Når en aftale om rettigheder over registrerede fondsaktiver er registreret og meddelelse herom er afsendt fra værdipapircentralen, kan en godtroende erhverver ifølge registreret aftale ikke mødes med nogen indsigelse mod gyldigheden af den nævnte aftale. Dog bevares den indsigelse, at aftalen er ugyldig som følge af falsk eller voldelig tvang.

§ 12. §§ 15-18 i lov om gældsbreve finder tilsvarende anvendelse over for skyldneren ifølge fondsaktiver, som svarer til omsætningsgældsbreve, således at afsendelse af meddelelse fra værdipapircentralen om registrering træder i stedet for ihændehavelse af gælds brevet.

§ 13. Værdipapircentralen fastsætter regler om udbetaling.

Stk. 2. Betaler værdipapircentralen eller et kontoførende institut på dennes vegne i god tro til den, som ifølge registeret er berettiget til at modtage betalingen, frigøres værdipapircentralen, selv om den pågældende manglede ret til at modtage betalingen eller var umyndig. Dette gælder dog ikke, såfremt den efter registeret berettigede støtter sin ret på en aftale, som er ugyldig som følge af falsk eller voldelig tvang.

§ 14. Krav på betaling i henhold til registrerede fondsaktiver forældes efter lovgivningens almindelige regler.

§ 15. Såfremt det kontoførende institut bliver opmærksom på fejl i det registrerede, anmoder det værdipapircentralen om at ændre registreringen. Forinden ændringen foretages, skal den eller de efter registeret berettigede have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 2. Værdipapircentralen kan udslette rettigheder, der åbenbart er ophørt.

§ 16. Såfremt der på en konto i værdipapircentralen er registreret rettigheder, der må antages at have mistet deres betydning, eller rettigheder, som er over 20 år gamle, og som sandsynligvis er ophørt, eller hvortil der efter al sandsynlighed ikke findes nogen berettiget, kan værdipapircentralen ved bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af tre måneder indkalde mulige indehavere af de pågældende rettigheder. Endvidere skal den eller de, der i registeret er angivet som berettiget, særskilt underrettes ved anbefalet brev. Melder der sig ingen inden fristens udløb, skal værdipapircentralen udslette rettigheden.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler til gennemførelse af stk. 1.

§ 17. Værdipapircentralen er erstatningspligtig for tab som følge af fejl i forbindelse med registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder eller udbetalinger, selv om fejlen er hændelig. Har skadelidte forsætligt eller uagtsomt medvirket til fejlen, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.

Stk. 2. Har det kontoførende institut medvirket til fejlen, kan værdipapircentralen hos dette kræve den udbetalte erstatning godtgjort helt eller delvis.

Stk. 3. En godtroende erhverver, der som følge af bestemmelsen i § 11, 2. pkt., ikke erhverver ret over de registrerede fondsaktiver, kan kræve det lidte tab erstattet af værdipapircentralen.

Kapitel 5

Kontoudskrifter

§ 18. Der udfærdiges periodiske kontoudskrifter til ejere af registrerede fondsaktiver. Kontoudskriften angiver de fondsaktiver, for hvilke de pågældende er registreret som ejere på datoen for udskriften. Tilsvarende udfærdiges udskrifter til indehavere af begrænsede rettigheder over registrerede fondsaktiver.

§ 19. På enhver konto skal registreres det kontoførende institut. Det kontoførende institut har adgang til på værdipapircentralens vegne at udfærdige udskrift af kontoen. Ud-

skrifter skal udfærdiges til en efter registeret berettiget, såfremt han anmoder derom.

Stk. 2. Efter nærmere regler, fastsat af industriministeren, kan Arbejdsmarkedets Tilægspension, den sociale pensionsfond, Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning, postgirokontoret, statsanstalten for livsforsikring samt forsikringsselskaber og pensionskasser direkte i værdipapircentralen indhente oplysninger om egne beholdninger samt gennem denne til de kontoførende institutter overføre meddelelser om salg.

§ 20. Industriministeren fastsætter nærmere regler om udfærdigelse af kontoudskrifter efter § 18, om kontoudskriftens indhold og om registrering af det kontoførende institut.

Kapitel 6

Finansiering

§ 21. Udgifterne ved værdipapircentralens oprettelse og virksomhed dækkes ved bidrag fra de myndigheder, institutter og selskaber, der udsteder fondsaktiver, og fra de kontoførende institutter under hensyntagen til de indskrevne fondsaktivers størrelse og omsættelighedsomfang. De nærmere regler fastsættes i værdipapircentralens vedtægter.

Stk. 2. Værdipapircentralen kan opkræve gebyr for særlige ekspeditioner.

§ 22. Værdipapircentralens årsregnskab skal underskrives af bestyrelsen og direktionen. Årsregnskabet revideres af en statsautoriseret revisor, som udpeges af fondsborstilsynet efter indstilling fra bestyrelsen. Årsregnskabet offentliggøres.

Kapitel 7

Klage over registrering

§ 23. Klage over en afgørelse om registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder i værdipapircentralen kan indbringes for centralens klageafdeling. Dette gælder dog ikke erstatningskrav.

Stk. 2. Klageafdelingen varetages af en person, der udnævnes af industriministeren, og som skal opfylde betingelserne for at blive udnævnt til dommer. Industriministeren udnævner tillige en stedfortræder.

Stk. 3. Klage i henhold til stk. 1 indgives til klageafdelingen inden fire uger efter, at meddelelse efter § 10 er afsendt. Klageafdelingen har til brug for klagens behandling adgang til alle oplysninger vedrørende sagen i værdipapircentralen og i det kontoførende institut. Klageafdelingen træffer en begrundet afgørelse, som tilstilles parterne.

Stk. 4. Klageafdelingen kan afvise at behandle klager, der skønnes åbenbart grundløse.

Stk. 5. Klageafdelingen er i sin virksomhed uafhængig af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.

Stk. 6. De nærmere regler for klageafdelingens virksomhed fastsættes af industriministeren. Der kan fastsættes regler om betaling af gebyr for klagebehandlingen og om offentliggørelse af klageafdelingens afgørelser.

§ 24. Klage efter § 23 kan indgives af:

1. enhver, der har en rimelig interesse heri,
2. det kontoførende institut, såfremt det vil anfægte værdipapircentralens afgørelse i henhold til §§ 9, 15 og 16, eller
3. værdipapircentralen, såfremt den ønsker at anfægte det kontoførende instituts registrering.

§ 25. De af klageafdelingen trufne afgørelser kan inden to uger efter, at afgørelsen er meddelt vedkommende, indbringes for østre landsret. Indbringelsen sker ved indgivelse af kæreskrift til klageafdelingen. Reglerne om kæremål i borgerlige sager finder med de fornødne tilfælde anvendelse på indbringelsen for og behandlingen ved landsretten.

Stk. 2. Sager, der efter §§ 23 og 24 kan indbringes for klageafdelingen, kan kun indbringes for domstolene efter stk. 1.

Stk. 3. Justitsministeriet kan tillade, at landsrettens afgørelser påkæres til højesteret under samme betingelser, som gælder for landsrettens afgørelser i anledning af en kære over en underretsafgørelse.

Kapitel 8

Tilsyn

§ 26. Fondsbørstilsynet fører tilsyn med, at værdipapircentralens forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger er be-

tryggende. § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Fondsbørstilsynet fører ligeledes tilsyn med, at de kontoførende institutter, der omfattes af § 6, nr. 2-4, har betryggende forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger. § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Værdipapircentralen dækker fondsbørstilsynets udgifter ved tilsyn efter denne lov.

§ 27. Såfremt fondsbørstilsynet finder, at værdipapircentralen eller et kontoførende institut ikke overholder bestemmelserne i denne lov bortset fra § 32, stk. 1, og § 33, i værdipapircentralens vedtægter eller i regler udstedt i medfør af denne lov, meddeler tilsynet værdipapircentralen eller det pågældende institut pålæg om de foranstaltninger, der skal foretages.

§ 28. Fondsbørstilsynets afgørelser i henhold til denne lov kan inden fire uger indbringes for industriministeren.

Stk. 2. Sag vedrørende fondsbørstilsynets eller industriministerens afgørelse skal anlægges inden tre måneder.

§ 29. Registertilsynet fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af lov om private registre m. v., af bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf, eller af § 32, stk. 1, og § 33. Tilsynet påser herunder af egen drift eller efter klage fra en registreret, at værdipapircentralen anvendes i overensstemmelse med de nævnte love og bestemmelser.

Stk. 2. Tilsynet kan af værdipapircentralen, af et kontoførende institut eller af de af § 19, stk. 2, omfattede institutioner kræve enhver virksomhed, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under denne lov eller lov om private registre.

Stk. 3. For så vidt angår værdipapircentralen, de kontoførende institutter og de af § 19, stk. 2, omfattede institutioner, har tilsynets medlemmer og personale til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra værdipapircentralens registre administreres eller kan benyttes, samt til de lokaler, hvor registeret eller

F. t. l. om en værdipapircentral

de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

Stk. 4. Såfremt registertilsynet finder, at værdipapircentralen eller et kontoførende institut ikke overholder § 32, stk. 1, og § 33, meddeler tilsynet værdipapircentralen eller det pågældende institut pålæg om de foranstaltninger, der skal foretages. Registertilsynets pålæg kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 9

Særlige bestemmelser

§ 30. Statspræmieobligationer registreres ikke i værdipapircentralen.

§ 31. Udenlandske værdipapirer er ikke omfattet af loven.

Stk. 2. Industriministeren kan efter indstilling fra værdipapircentralen bestemme, at nærmere angivne værdipapirer ikke omfattes af loven, uanset om disse ved udstedelsen eller senere optages til notering på Københavns Fondsbørs.

§ 32. Værdipapircentralen må ikke afgive oplysninger til andre end de kontoførende institutter undtagen i de tilfælde, der omhandles i denne lov.

Stk. 2. Industriministeren kan bestemme, at værdipapircentralen i nærmere bestemt omfang skal afgive oplysninger til en offentlig myndighed.

§ 33. Værdipapircentralen må kun foretage registrering i det omfang, registreringen er et naturligt led i den normale drift af centralen.

Kapitel 10

Straf og rettighedsfratagelse

§ 34. Borgerlig straffelovs §§ 144, 146, 148, 150-152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse på dem, der virker i værdipapircentralens tjeneste, eller som er ansat i et kontoførende institut, og som har medvirket ved registrering eller udfærdigelse af kontoudskrift.

§ 35. Den, der ikke efterlever påbud i henhold til § 27 eller § 29, stk. 4, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Er overtrædelsen af et påbud foretaget af et kontoførende institut som sådant, kan der pålægges dette straf af bøde.

§ 36. Finder fondsbørstilsynet, at et kontoførende institut, der omfattes af § 6, nr. 2-4, groft tilsidesætter sine forpligtelser efter denne lov eller pålæg meddelt i henhold til § 27, kan tilsynet fratage det pågældende institut retten til at virke i henhold til §§ 6 og 19.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 37. Loven træder i kraft den 1. juli 1980, jfr. dog § 38.

Stk. 2. Industriministeren fastsætter, fra hvilket tidspunkt udstedelse af fondsaktiver skal ske gennem værdipapircentralen.

Stk. 3. Efter regler, der fastsættes af industriministeren, indkaldes cirkulerende børsnoterede værdipapirer til registrering i centralen.

Stk. 4. Efter det i indkaldelsen angivne tidspunkt kan renter og andet udbytte af indkaldte værdipapirer kun hæves mod samtidig registrering.

§ 38. For udstedelse og registrering af børsnoterede aktier og konvertible gældsbreve og af andele i investeringsforeninger sættes loven i kraft ved bekendtgørelse.

§ 39. Valg af bestyrelsesmedlemmer efter § 4 kan første gang finde sted, når værdipapircentralen i de sidste tre måneder har beskæftiget mindst 25 arbejdstagere.

§ 40. Loven gælder ikke for værdipapirer udstedt på Færøerne og i Grønland, men kan sættes i kraft for sådanne værdipapirer ved kongelig anordning. Der kan heri fastsættes afvigelser fra lovens bestemmelser, som landsdelenes særlige forhold gør påkrævet.

K. B. ANDERSEN

/Nørgaard Sørensen